

หลักฐานวิชาธรรมกาย

คำว่า “ธรรมกาย” (ธมฺมกาย) นี้มีปรากฏ
อยู่ในที่ต่างๆ หลายแห่ง ทั้งในพระไตรปิฎก และ
ในคัมภีร์ต่างๆ

ธรรมกาย ในพระไตรปิฎก ปรากฏอยู่ใน
หลายแห่ง ดังนี้

**แห่งที่ ๑ อยู่ในพระสูตรตันตปิฎก ทิมนิกาย
ปาฏิกวรรค** ความว่า

ตถาคตสฺส เหตํ วาเสฏฺฐา อธิวจนํ ธมฺมกาโย
อิติปิ พุทฺธมกาโย อิติปิ ธมฺมกุโธ อิติปิ พุทฺธมกุโธ
อิติปิฯ

(ดูก่อน วาเสฏฐะและภราทวาชะ คำว่า
ธรรมกายก็ดี พรหมกายก็ดี ธรรมกุฑ์ก็ดี พรหมกุฑ์
ก็ดี นี่แหละเป็นชื่อของตถาคต)

**แห่งที่ ๒ อยู่ในพระสูตรตันตปิฎก
ขุททกนิกาย อปทาน โสภิตวรรค ที่ ๑๔** ความว่า

ธมฺมกายญจ ทิเปนฺติ เกวลํ รตนากํ
วิโกเปตุํ น สกฺโกนฺติ โก ทิสฺวา นปฺปสฺสิทฺธา

(ชนทั้งหลายไม่สามารถกำจัดพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าพระองค์ใด ผู้ทรงแสดงธรรมกายและ
ผู้เป็นบ่อเกิดแห่งพระรัตนตรัยอย่างเดียวยได้ ใครเล่า
เห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นแล้วจะไม่
เลื่อมใส)

**แห่งที่ ๓ อยู่ในพระสูตรตันตปิฎก ขุททก-
นิกาย อปทาน พุทธวรรค ที่ ๑** ความว่า

ภวนฺติ ปจฺเจกชีนา สยมฺภู หนฺตธมฺมา
พหุธมฺมกายา

(นักปราชญ์เหล่านั้นย่อมเป็นพระปัจเจก-
พุทธเจ้า ผู้สยมภู ทรงเป็นผู้มีธรรมใหญ่ มี
ธรรมกายมาก)

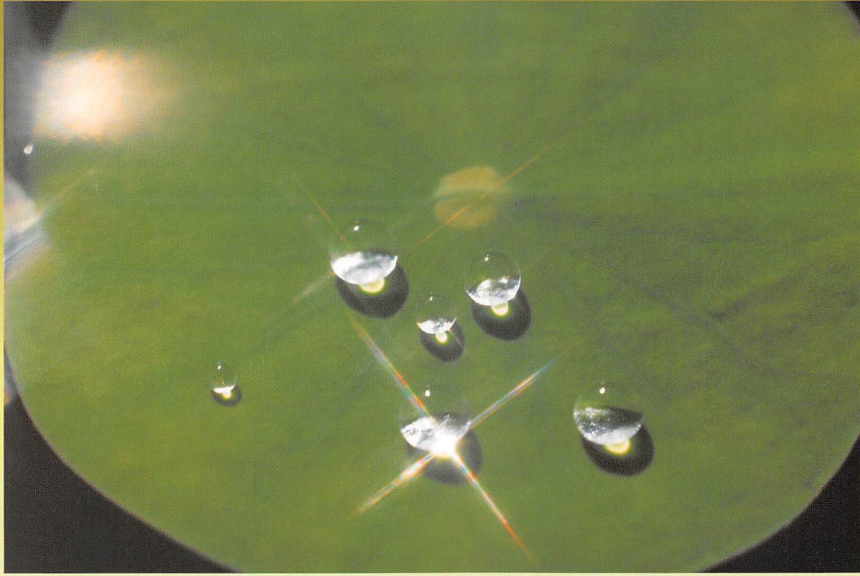
**แห่งที่ ๔ อยู่ในพระสูตรตันตปิฎก ขุททก
นิกาย อปทาน เอกุโปสถ วรรคที่ ๒** ความว่า

สํวทฺธิโตยํ สุตตํ รุปกาโย มยา ตว
อาณนฺทียो ธมฺมกาโย มม สํวทฺธิโต ตยาฯ

(ข้าแต่พระสุคตเจ้า รูปรกายของพระองค์นี้
อันหม่อมฉันทำให้เจริญเติบโตแล้ว พระธรรมกาย
อันนารีนรมย์ของหม่อมฉัน พระองค์ทำให้เติบโต
แล้ว)

**หลักฐานธรรมกายที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์
อื่น ๆ**

- ในอรรถกถา มีปรากฏอยู่ ๒๕ อรรถกถา
- ในฎีกาพระวินัยที่ชื่อว่า “สารัตถทีปนี”
กล่าวถึง “ธรรมกาย” ในฉบับภาษาบาลีอยู่
ประมาณ ๖ แห่ง

- ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค กล่าวถึง **“ธรรมกาย”** อยู่ ๒ แห่ง

- ในคัมภีร์มิลินทปัญหา กล่าวถึงธรรมกายอยู่ ๑ แห่ง

- ในหนังสือ **“ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๓”** กล่าวว่า ในศิลาจารึกหลักที่ ๕๔ พ.ศ. ๒๐๙๒ ที่จารึกไว้เป็นภาษาไทยและมอญ มีข้อความกล่าวถึงเรื่องราวของพระธรรมกายเอาไว้

- ในหนังสือ **“ปฐมสมโพธิกถา”** ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า พระอุปคุตต์เห็นพระธรรมกาย นั่นคือ พระธรรมกายนั้นสามารถเห็นได้ ข้อความนี้เป็นเครื่องยืนยันความรู้อันเกิดจากการปฏิบัติธรรมของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนีและศิษย์ของท่าน

- ในจารึกลานทอง กล่าวถึง **“ส่วนสูงของพระธรรมกาย”** ไว้ด้วย หลักฐานนี้ยืนยันคำสอนของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนีและศิษย์

เกี่ยวกับ **“การวัดมิติของพระธรรมกาย”** ว่าไม่ใช่สิ่งทีนอกเหนือจากตำราแต่อย่างใด สำหรับต้นฉบับจารึกลานทองนี้ ปัจจุบันตั้งแสดงไว้ในพิพิธภัณฑวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร

- นอกจากนี้ในคัมภีร์ฝ่ายมหายานยังมีเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมกายอยู่มากกว่าในคัมภีร์ฝ่ายเถรวาท และในคัมภีร์เหล่านั้นมีอยู่หลายตอนที่กล่าว ตรงกันกับการค้นพบของหลวงปู่ เช่น ในคัมภีร์ศรีมาลาเทวีสีหนาทสูตรตอนหนึ่งกล่าวว่า

“ธรรมกายนั้นย่อมเที่ยงแท้แน่นอนที่สุด เป็นสุขล้วนๆ เป็นตัวตนคืออัตตาที่แท้จริง บริสุทธิ์ที่สุด ผู้ใดได้เห็นธรรมกายของตถาคต ในลักษณะนี้แล้ว ย่อมถือว่าเห็นถูก”

(จาก ธรรมกายในคัมภีร์เถรวาท)

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ฐาน